

Д/Р
15577

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Факультет романо-германської філології

Кафедра теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Д и п л о м н а р о б о т а

бакалавра (CD)

на тему: «Соціофонетичні особливості мовлення
британських політиків»

«Sociophonetic peculiarities of British politicians' speech»

Виконала: студентка заочної форми навчання

напряму підготовки 6.020303 Філологія

Проскура В.О. *Вікторія Олександрівна*

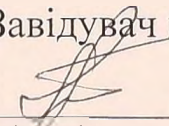
Керівник к.філол.н., доц. Григорян Н.Р.

Рецензент к.філол.н., доц. Букреева Л.Л.

Рекомендовано до захисту:
протокол засідання кафедри
№ 10 від 10.05.17

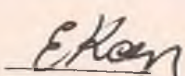
Захищено на засіданні ЕК № 3
протокол №17 від 13.06.17
Оцінка відм. 1, 4 | 30
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Завідувач кафедри

(підпис)

Григорян Н.Р.

Голова ЕК

(підпис)

Карпенко О.Ю.

Одеса – 2017

429575

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
Розділ I. Теоретичні передумови вивчення ораторської політичної мови.....	5
1.1. Ораторська політична мова як жанр публіцистичного стилю...	5
1.2. Метод композиційного аналізу політичної промови.....	10
1.3. Просодичні особливості ораторської промови.....	12
Розділ II. Методика і матеріал дослідження.....	13
Розділ III. Результати фонетичного дослідження мовлення британських політиків	16
Висновки.....	30
Список використаної літератури.....	33

ВСТУП

Ця робота є експериментально-фонетичним дослідженням, яке присвячено вивченню просодических характеристик політичної ораторської мови у Великобританії.

Мова - складне суспільне явище; він існує в людському суспільстві, реальної, повсякденній практиці людей, що належать до різної території, а також до соціальних і професійних шарів суспільства. Адекватне володіння усним мовленням, здатність до публічного виступу визнається багатьма дослідниками як важливий компонент людської діяльності, від якого може залежати успіх індивіда, перш за все, громадського і політичного діяча, в самих різних життєвих ситуаціях.

Мова політика - це найважливіший засіб його спілкування як зі своїм електоратом, так і з усім світовим співтовариством. Це один із способів, за допомогою якого політичні діячі диктують свою політику, завойовують визнання певних політичних кіл і об'єднують націю під час кризи [1; 13].

Ще Цицерон говорив про необхідність оратора володіти мистецтвом переконувати, вдаючись до точних доводів, а також умінням хвилювати душі слухачів проникливою і дієвою промовою.

І. Р. Гальперін визначає ораторську мову як подстиль функціонального публіцистичного стилю, головна мета якого - це переконання або вплив. Прямий контакт з аудиторією обумовлює вибір лексичних, синтаксичних і фонетичних засобів в оформленні мови. Згідно з дослідженням Гальперіна, ораторський стиль мови яскраво проявляється в промовах на соціальні та політичні теми.

В традиції української та зарубіжної філології вивчення ораторського мистецтва ведеться в рамках декількох наук. Даним питанням займаються соціолінгвістика, психолінгвістика, риторика, а також експериментальна

фонетика. Проводяться експериментальні дослідження Фоностилистическая особливостей ораторської мови, розглядається роль просодії і описуються просодические засоби впливу в політичному дискурсі і ораторської мови [6]; досліджується зв'язок прагматичних і просодических аспектів ораторської мови [21; 16]; розглядається семантико-тимчасова специфіка політичної мови; досліджуються лінгворіторичні особливості сучасного лейбористського дискурсу.

Згідно з даними досліджень в області публічної (ораторської) мови і її просодичного оформлення, завданням ораторського стилю є донесення до слухача думки виступаючого, бажання переконати і завоювати аудиторію [5]. Значною мірою це досягається засобами просодії, яка створює певну модальну забарвленість текстів. Інтонаційне оформлення ораторської мови підпорядковане її основній комунікативної функції - функції впливу. Мета публічного виступу та ситуація, в рамках якої відбувається дія, визначають його структуру, а також вибір просодичних засобів впливу на аудиторію [3].

Актуальним є розгляд просодичних форм публічного мовлення, що відображають особливості іміджу політика в певний історичний момент.

Метою даного дослідження є вивчення ролі інтонаційних засобів, зокрема мелодически беруть участь в поєднанні з соціально-особистими характеристиками мовця і умовами комунікації у створенні ефективного іміджу політика-оратора.

Поставлена мета визначила конкретні завдання дослідження:

- 1) описати основні конвенційні просодичні норми британської публічної промови (аналіз мелодики усної мови: виявити і описати основні термінальні тони і шкали у всіх ораторів на початку, середині і наприкінці промови і зіставити отримані дані між ораторами в рамках однієї і тієї ж комунікативної ситуації; описати паузації і проаналізувати темпоральні характеристики промов);

2) описати просодичні характеристики і виявити їх кореляцію у двох ситуаціях:

а) ситуація 1 - «Виступи на конференціях перед громадськістю»;

б) ситуація 2 - «Коментарі військових дій»;

Матеріалом дослідження послужили тексти збірника промов «Great Political Speeches», зібрані Пітером Хіллом у співпраці з Бі-Бі-Сі.

Висновки

Згідно з даними, отриманими в ході нашого дослідження, Джон Мейджор і Тоні Блер в просодичному оформленні мови прагнуть до використання таких просодичних засобів, які відповідають і підкреслюють образ сильного, твердого та впевненого в собі лідера.

Мелодійний репертуар даних ораторів було відзначено великою різноманітністю, а скоріше являє собою стандартний набір тонів і шкал, який використовується у всіх ситуаціях спілкування.

В урочистій або офіційній ситуації в музичному оформленні синтагми спостерігається переважання поступово спадного контуру в поєднанні з спадними тонами і рівного контуру в поєднанні з рівним тоном. Відзначається практична відсутність складних тонів, а висхідні тони оформляють синтагми. Кількість складних тонів, що виділяють головне слово в синтагме і залучають особливу увагу слухачів, у промові даних ораторів незначно. Функцію виділення виконує високий спадний тон, який реалізується на значній відстані слові. В урочистій ситуації в виступах цих політиків не відзначається наявності ковзають, хвилеподібних, скандентних або змішаних шкал, тобто шкал, характерних для емоційно-забарвленої мови.

В урочистій або офіційній ситуації спілкування у Джона Мейджора і Тоні Блера спостерігається переважання політичних базових ярликів, мелодійне оформлення яких направлено на підтримку і твердження образу політичного діяча.

В умовах урочистій обстановки в музичному оформленні синтагми може спостерігатися вживання висхідній шкали в поєднанні з висхідними тонами, що надає промови особливу експресивність і створює ефект емоційної напруги. Таке мелодійне оформлення властиво лідерам не старшого середнього віку, що володіє більшою емоційною експресивністю. Подібне спостерігається в урочистій промові у Тоні Блера. Цьому факту протистоїть мелодійне оформлення промови лідерів більш зрілого віку і емоційно більш стриманих, подібно Джону Мейджору. В аналогічній ситуації для створення

подібного ефекту такого роду оратор буде використовувати спадну шкалу зі спеціальним підйомом в поєднанні з високим низхідним або рівним тоном.

З акустичної точки зору, урочиста або офіційна мова характеризується вузьким діапазоном, варіативністю мелодійних конфігурацій, зниженим рівнем інтенсивності.

У ситуації більш вільного спілкування з аудиторією, наприклад, в зверненнях до громадськості на конференціях, Джон Мейджор і Тоні Блер демонструють дещо інше оформлення мови. Однак, необхідно зазначити, що певний набір просодичних характеристик залишається провідним.

У музичному оформленні синтагми відзначено переважання низхідній шкали в поєднанні з спадними тонами, а також наявність рівною шкали в поєднанні з спадними і висхідними тонами. Частотність рівного тону в даній ситуації невисока. На відміну від урочистій ситуації, в ситуації спілкування з аудиторією в музичному репертуарі даних політиків відзначається вживання висхідній шкали в поєднанні з висхідними тонами і низхідній шкали зі спеціальним підйомом в поєднанні з високим низхідним тоном, що надає промови експресивність і високу ступінь апелятивно. Відзначається збільшення частотності висхідних тонів, які в даній ситуації оформляють фінальні синтагми, що створює ефект «очікування продовження». Складні тони і в подібній ситуації не є частотними для таких ораторів. Тут, як і в офіційній ситуації спілкування, видільну функцію виконує, в основному, високий спадний тон. Складні тони використовуються переважно для оформлення ситуативних політичних ярликів.

Мелодійне оформлення політичних ярликів виявляється досить сильно схильним факторам індивідуального і ситуативного варіювання і насилу піддається узагальненню. Слід відзначити той факт, що провідними тонами є низхідні і висхідні тони. Висхідні тони оформляють, як правило, ярлики, що знаходяться у синтагмах.

Вивчення темпоральних особливостей мови в ситуації дружнього спілкування показало, що дані політики можуть демонструвати свідоме

темпову неоднорідність мови. У оратора більш старшого віку (Джона Мейджора) відзначено переважання пауз середньої тривалості, в той час як у оратора середнього віку (Тоні Блера) переважають тривалі паузи.

Як показав аналіз нашого матеріалу, Гордон Браун і Майкл Мартін, на відміну від Джона Мейджора і Тоні Блера, демонструють дещо інше просодичне оформлення мови. Даних політиків відрізняє високий ступінь відкритості, «доступності» аудиторії. Вони досить експресивні та емоційні у своїх виступах. Речі цих політиків відзначені великою кількістю прямих звернень до аудиторії, що створює ілюзію відсутності бар'єрів між оратором і аудиторією. Виступи Гордона Брауна і Майкла Мартіна відзначені різноманітністю в музичному репертуарі. Незважаючи на наявність спільних рис в мелодиці мови, просодичне оформлення виступів даних ораторів більшою мірою зберігає «особистий почерк» говорить, що піддається змінам під впливом ситуації і емоційного настрою оратора. Важливим представляється протиставлення, контраст у напрямку руху тону при виділенні двох типів ярликів.

Підводячи підсумок, можна констатувати, що отримані під час експерименту факти і їх оцінка свідчать про взаємодію особистісних, ситуативних і просодичних характеристик мови політичного діяча, що беруть участь у створенні певного іміджу лідера.

Список використаної літератури

1. Ван Дейк Т.А. Язык, познание, коммуникация: Пер. с англ. / Т.А. Ван Дейк; Сост. В.В. Петрова; Под ред. В.И. Герасимова; Вступ, ст. Ю.Н. Караулова, В.В. Петрова. -М.: Прогресс, 1989. - 312 с.
2. Василевич А.П. Публичная речь как объект исследования: обзор научной литературы в США / А.П. Василевич // Оптимизация речевого воздействия в сфере массовой коммуникации. -М.: Наука, 1990. - С. 120 - 127.
3. Доценко Е.Л. Психология манипуляции / Е.Л. Доценко. - М.: ТОО «ЧеРо», 2000. - 344 с.
4. Зеленецкий К.П. Исследования о Риторике / К.П. Зеленецкий. - М.: Знание, 1991.-64 с.
5. Крючкова Т.Б. Особенности формирования и развития общественно-политической лексики и терминологии / Т.Б. Крючкова. - М.: Наука, 1991. - 153 с.
6. Леммерман Х. Учебник риторики. Тренировка речи с упражнениями / Хайнц Леммерман. - [2-е изд., перераб.]. - Интерэксперт, 1998. - 256 с.
7. Маркичева Т.Б., Ножин Е.А. Мастерство публичного выступления: [Учебное пособие] / Т.Б. Маркичева, Е.А. Ножин. - М.: Знание, 1989. - 176 с.
8. Общая риторика: Пер с фр. / [Ж. Дюбуа, Ф. Пир, А. Тринон и др.]; Ред. А.К. Авеличев. - М.: Прогресс, 1986. - 392 с.
9. 156. Петлюченко Н. В. Харизматика: мовна особистість і дискурс. - Одеса: Астропринт, 2009. - 464 с.
10. Чернявская В.Е. Дискурс как объект лингвистических исследований / В.Е. Чернявская // Текст и дискурс. Проблемы политического дискурса. - СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2001. - С. 11 - 22.
11. Chilton P. Politeness, Politics and Diplomacy / Paul Chilton // Discourse and Society. - 1990. - Vol. 1. - № 2. - P. 201 - 224.

12. Fairclough N. Critical Discourse Analysis And the Marketization of Public Discourse: The Universities / Norman Fairclough // Discourse and Society. - 1993. -Vol. 4.-№2.-P. 133- 168
13. Gorrel R.M. Rhetoric: Theories for Application / Robert M. Gorrel. - Natl. Council of Teachers, 1982. - 227 p.
14. Hudson R.A. Sociolinguistics [Cambridge Textbooks in Linguistics] / R.A. Hudson. - [2nd ed.]. - Cambridge University Press, 1996. - 296 p.
15. Labov W. Sociolinguistic Patterns (Conduct and Communication) / William Labov. - Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1973. - 362 p.
16. Lasswell H.D. The Analysis of Political Behaviour: An Empirical Approach / Harold D. Lasswell. - Shoe String Pr Inc., 1966. - 314 p.
17. Monroe A. Principles and Types of Speech Communication / [ed. by Alan Monroe, Raymie McKerrow, Bruce E. Gronbeck, Douglas Ehninger]. - [14 ed.].- Allyn & Bacon, 1999. - 434 p.
18. Pye L.W. Aspects of Political Development: An Analytic Study / Lucian W. Pye. - Little Brown & Company, 1966. - 219 p.
19. Trudgill P. Sociolinguistics: An introduction to Language and Society / Peter Trudgill. - [4th ed.]. - London: Penguin Books, 2001. - 240 p.
20. Turk C. Effective Speaking. Communication in Speech / Christopher Turk. - Taylor & Francis, 1985. - 288 p.
21. Wardhaugh R. An Introduction to Sociolinguistics [Blackwell Textbooks in Linguistics] / Ronald Wardhaugh. - [5th ed.]. - Wiley-Blackwell, 2005. - 432 p.

SUMMARY

The diploma paper is dedicated to the investigation of speech behavior of British politicians.

The immediate aim of the paper is to define the role of prosodic means in constructing speech portraits of the informants.

The paper substantiates theoretical basis for investigating social variability of the language, establishes phonetic and phonological characteristics of professional political speech, analysis melodic and temporal parameters which serve as professional identification markers.

A complex experimental analysis of prosodic peculiarities of political speech was carried out. Prosody actualizes the intention and strategy of the speaker towards creating and maintaining of the political leader revealing his personal characteristics.

The results of the paper justify the restricted character of melodic parameters in British politicians' speech which is reflected in frequency of ascending and descending patterns, pitch ranges and peculiarities of tempo and pausation. Such prosodic characteristics are peculiar for middle aged politicians whose speech is emotionally coloured. Politicians of older generations tend to demonstrating prevalence of Descending Heads and Falling terminal tones; Level Scales in combination with Rising and Falling nuclear tones. Frequency of Rising tones create the effect of the so-called "expected continuation".

Summing up we may state that, specific repertory of intonational scales, terminal tones, speech tempo and pausation make up inimitable prosodic pattern peculiar for each investigated politician. Such combination of prosodic characteristics acts as speakers' overall portrayal.